

**Conseils à un prince qui se dit descendant d'Héraclès :  
celui-ci doit libérer les villes grecques d'Asie et réaliser l'union des Grecs**

(Isocrate, *Discours à Philippe*, 123-127)

Ὅ τι δ' ἂν τούτων πρᾶξαι δυνηθῆς ἢ καὶ μόνον ἐπιχειρήσης, οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ μᾶλλον τῶν ἄλλων<sup>1</sup> εὐδοκιμήσεις, καὶ δικαίως ἦνπερ αὐτός τ' ἐπὶ ταῦθ' ὀρμήσης<sup>2</sup> καὶ τοὺς Ἑλληνας προτρέψης. Ἐπεὶ νῦν γε τίς οὐκ ἂν εἰκότως τὰ συμβεδηκότα θαυμάσειεν καὶ καταφρονήσειεν ἡμῶν, ὅπου παρὰ μὲν τοῖς  
5 βαρβάροις, οὓς ὑπειλήφαμεν μαλακοὺς εἶναι καὶ πολέμων ἀπείρους καὶ διεφθαρμένους ὑπὸ τῆς τρυφῆς, ἄνδρες ἐγγεγόνασιν οἱ τῆς Ἑλλάδος ἄρχειν ἡξίωσαν<sup>3</sup>, τῶν δ' Ἑλλήνων οὐδεὶς τοσοῦτον πεφρόνηκεν ὥστ' ἐπιχειρῆσαι τῆς Ἀσίας ἡμᾶς ποιῆσαι κυρίους, ἀλλὰ τοσοῦτον αὐτῶν ἀπολελειμμένοι τυγχάνομεν ὥστ' ἐκεῖνοι μὲν οὐκ ὤκνησαν οὐδὲ προϋπάρκαι τῆς ἔχθρας τῆς πρὸς τοὺς  
10 Ἑλληνας, ἡμεῖς δ' οὐδ' ὑπὲρ ὧν κακῶς ἐπάθομεν ἀμύνεσθαι τολμῶμεν αὐτούς, ἀλλ' ὁμολογούντων ἐκείνων ἐν ᾗπασι τοῖς πολέμοις μήτε στρατιώτας ἔχειν μήτε στρατηγοὺς μήτ' ἄλλο μηδὲν τῶν εἰς τοὺς κινδύνους χρησίμων, ἀλλὰ ταῦτα πάντα παρ' ἡμῶν μεταπεμπομένων, εἰς τοῦθ' ἤκομεν ἐπιθυμίας τοῦ κακῶς ἡμᾶς αὐτοὺς ποιεῖν ὥστ' ἐξὸν<sup>4</sup> ἡμῖν τὰκείνων ἀδεῶς ἔχειν, πρὸς ἡμᾶς τ' αὐτοὺς περὶ  
15 μικρῶν πολεμοῦμεν καὶ τοὺς ἀφισταμένους<sup>5</sup> τῆς ἀρχῆς τῆς βασιλέως συγκαταστρεφόμεθα καὶ λελήθαμεν ἡμᾶς αὐτοὺς ἐνιότε μετὰ τῶν πατρικῶν ἐχθρῶν τοὺς τῆς αὐτῆς συγγενείας μετέχοντας ἀπολλύναι ζητοῦντες.

Διὸ καὶ σοὶ νομίζω συμφέρειν οὕτως ἀνάνδρως διακειμένων τῶν ἄλλων προστῆναι τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς ἐκεῖνον. Προσθήκει δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις τοῖς ἀφ'  
20 Ἡρακλέους πεφυκόσι<sup>6</sup> καὶ τοῖς ἐν πολιτείᾳ καὶ νόμοις ἐνδεδεμένοις ἐκείνην τὴν πόλιν στέργειν ἐν ἣ τυγχάνουσι κατοικοῦντες, σὲ δ' ὥσπερ ἄφετον γεγεννημένον

<sup>1</sup> Génitif partitif.

<sup>2</sup> S'élancer en vue de.

<sup>3</sup> Juger convenable, croire juste, prétendre.

<sup>4</sup> Accusatif absolu.

<sup>5</sup> Le participe prend une valeur d'effort.

<sup>6</sup> Allusion aux rois de Sparte.

ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα πατρίδα νομίζειν, ὥσπερ ὁ γεννήσας ὑμᾶς, καὶ κινδυνεύειν  
ὑπὲρ αὐτῆς ὁμοίως ὥσπερ ὑπὲρ ὧν μάλιστα σπουδάζεις.